

אמרי שפר "רטז"

מתוך "ליקוטי שמדאל"

מלקט ועורך" ש. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

"אדם צריך לוותר על כל ימי המחר בשביל היום אחד, כדי שהוא לא יבזבז את כל ימי ההיום על מחר אחד." (הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצוק"ל, הסבא מנובהרדוק)

אומר הרב הקדוש רבי ברוך מקאסוב (עמוד העבודה דרוש הבטחון ט"ג) "מיום בריאת העולם לא הפסיד אדם אף פרוטה אחת ולא הרויח פרוטה אחת, ואף שבעין גשמית נראה שהפסיד ממון, באמת לא יצויר שום הפסד אצל שום אדם". שורש דבריו מתבסס על העובדה שמזונותיו של אדם קצובים ולא יעלה על הדעת שיוכל להוסיף על מה שה' יתברך קצב לו. ולא יופחת מקצבה זו ולו אגורה, ואם עיננו רואות שהמרבה להוסיף שעות עבודה "מרויח יותר", וחלילה החווה נזק ממנו מתמעט, אין זאת אלא למראה-עיניים, כי סוף סוף מה שנקצב לו בראש השנה זה מה שיהיה, והמתאמץ להשיג ממון מעבר לקצבה יאבדו במקום אחר. והמאבד ממון מתחת לקצבה יושב לו מן השמים.

אחד הבונה בית חדש ואחד הקונה בית שאצלו הוא חדש (רש"י סוטה דף מ"ג ע"א ד"ה ואחד הלוקח), וכן היוורש או המקבל בית במתנה, חייב במעקה (הג' מיימוני פי"א רוצח הל"א, מהרי"ל די סקין עה"ת פ' כי תצא).

אל תאמר הואיל והקב"ה משגיח על הכול, ודאי לא יפול אלא מי שנגזר עליו, ולכן אין צורך ותועלת בעשיית מעקה לגג. עליך לדאוג לכך שלא תשים דמים בביתך ושלא תהיה אתה הגורם למיתתו, אלא "כי יפול הנופל ממנו" – שנפילת המיועד ליפול, תהיה 'ממנו' ומעצמו ולא על-ידך. (בינה לעתים)

אם מחליף מעקה ישן במעקה חדש, מברך על החדש שכבר נתבטלה הברכה על הראשונה (ע"פ שו"ת מהר"ם שיק יו"ד סי' רפ"ה, שו"ת שבט הלוי ח"ב סי' קנ"ח, ערוך המשפט סי' תכ"ז עמ' ל"ו), וכן המוסיף על מעקה קיים להשלימו לשיעור י' טפחים, מברך על ההוספה (בית ברוך ח"ד ק' המזוזה)

אמר האדמו"ר מוורקא: שלשה סימני היכר יש בבני עליה: יודעים להיות נכנעים בקומה זקופה, לזעוק ע"י שתיקה, ולרקוד ללא תנועה.

אנחנו רגילים לחשוש. חוששים מהקורונה. חוששים לבריאות. חוששים לילדים. מפחדים מכל מיני תקלות ואסונות. חוששים שדברים ייצאו מכלל שליטה. אבל אם נחיד לעצמנו את המסר הזה שבעצם, בשורה התחתונה, שום דבר לא שלנו. לא הבית ולא הילדים, לא הנפש ולא הבריאות. אנחנו בכלל לא ברשות עצמנו. נבין שאין לנו ממה לחשוש, וגם אם היה טעם לחשוש – זה מילא לא היה מועיל. ברגע שנבין לרגע שבעצם שום דבר לא שלנו (וגם הנרתיק, הגוף הבלוי, לא שלנו) נתחיל לחיות חיים רגועים, חיים מתוך הידבקות בריבון העולמים מתוך ההבנה שאנו תלותיים בו ורק בו.

אף גג בית שיש לו כבר מעקה, יכול לבדקו בתדירות לבדוק שעדיין תקין ולא התרופף במשך הזמן וגם בזה מקיים מצות מעקה (יוסף אומץ סי' תפ"א, שו"ת דברי יציב ח"א סוף סי' מ"ט), וכן בכל רגע שברשותו יש מעקה ושם לב לזה מקיים בזה מצוה (חרדים פ"ה אות כ"ב)

אף-על-פי שקיימת את מצוות שילוח הקן, והתורה הבטיחה לך אריכות ימים, בכל-זאת אל תחשוב שמעתה אינך צריך לעשות מעקה כדי לשמור על עצמך, שכן גם אם אתה עצמך הובטחת

הרי ייתכן "כי ייפול הנופל ממנו" – שמא ייפול מי שראוי ליפול. אל תהיה אתה הגורם לכך. (בנין אריאל)

"אתה הראת לדעת כי ה' הוא הא-לוקים וגו'". המטרה היא לגלות את העוצמה של הכוח הנקרא תפילה ולהכניס את הבורא יתב' לתוך החיים שלנו. כמובן, ישנם הרבה דרכים, אבל כל הדרכים מובילים אל אותו מקום – אל אותו "עיר". החרטה, הפחד, השמחה, עצם ימי האלול והסליחות, כולן הן חלק מאותה מערכת – למצוא קשר ושייכות מוחשית עם בורא כל העולמים. כאשר רוצים להגיע לעיר מסוימת ראוי לחפש שלט המורה על הכיוון הנכון כבר בראשית הדרך. כך כבר בתחילת אלול עלינו לחפש שלט המורה על הדרך להגיע אל המטרה. מהו השלט הראשון שנתקלים בו כבר בראש חודש אלול? "אני לדודי – ודודי לי!" כביכול לתפוס חבורתא עם השי"ת. שהקב"ה יהפוך לחלק מחיינו. [שיחות הגרש"ד פינקוס זצ"ל]

"באתרוג אנו משתדלים שלא תהיה בו אף נקודה אחת בלתי מהודרת ואילו בהידורו של אדם שנאמר בו "בצלם אלוקים עשה את האדם" אנו משתדלים למצוא לפחות נקודה אחת הדורה... " (דליות יחזקאל" ניצוצי אור)

בברכות הסדר הוא תחילה "פרי בטנך", אחר כך "פרי אדמתך ופרי בהמתך" ולבסוף "טנאך ומשאריתך". ואילו בקללות הסדר הפוך: "ארור טנאך ומשאריתך" ורק לאחר מכן "ארור פרי בטנך". טעם הדבר, ללמדנו כי בברכה עדיף שיתברך האדם בעושר ונכסים רק לאחר שכבר גידל את בניו, כדי שיגדלו מתוך הכנעה וענווה, טרם יהיו עשירים גדולים. על כן הברכה היא תחילה "פרי בטנך" ורק לאחר מכן "בהמתך... ומשאריתך".

בגמרא במסכת ברכות (סג:) נאמר: פתח רבי יהודה בכבוד תורה ודרש: "השכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם" וכי אותו היום ניתנה תורה לישראל? והלוא אותו יום סוף ארבעים שנה היה! אלא ללמדך: שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שניתנה מהר סיני.

בזמננו, שמניחים את המזוזה עטוף היטב בזכוכית וניילון, אם אין חשש ריעותא, (כגון רטיבות, שמש) אין חיוב לבדוקן אפילו לאחר זמן רב (שולחן גבוה. קול יעקב).

בחתונה - יש הבדל ניכר בין המחותנים לשאר הקרואים. המחותנים שמחים בעצם הדבר שזכו להכניס את בניהם לחופה ושמחה זו היא הגורמת לכל המשתה הגדול שעשו. לא כן שאר המוזמנים, הם אינם שמחים מכח עצמם, אלא תחילה הם משתתפים בסעודה, ולאחר שאכלו מעדנים ושתו ממתקים מתעוררת בהם השמחה! כך הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - כאשר מקיים האדם את מצוות ה' בשמחה דומה הוא ל"מחותן" השמח בעצם קיום המצווה. אולם אם אינו שמח בעצם קיום המצווה, הרי הוא כמוזמן זר...

"בטעלז היו אומרים כי באותה הבנה שאנו מבינים את ההבדל במאת האחוזים בין תורה לשמה לתורה שאינה לשמה שאין לזה דמיון ושיעור, כך הוא ההבדל בין כשאדם דואג לעצמו בתורה או דואג לאחרים. אדם שמוכן להשקיע בשני ולתת לשני, לא דווקא ללמד אותו שטיקעל שלו, אלא דואג שיצליח בתורה, זה ההבדל בין תורה לשמה לתורה שאינה לשמה. החסד שאפשר לעשות בקפסולות להכניס לחברה בחורים, זה תורה לשמה."

"בין אדם לחבירו" - "ואיך אפשר לעבור את ימי המשפט ? רק אם מחייכים אחד לשני, אומרים לו "בוקר טוב" ומעודדים אחד את השני!! רק אם נעודד אחד את השני, נשמח אחד עם השני, נוכל לזכות ביום הדין"! (מרון הסבא מסלבודקה) .

ב'קלם' היו תולים מודעה בפרוס ימי אלול, ובה נכתב שלכאורה מסתבר שעל כל אחד לברך 'ברכת הגומל' אחר הימים הנוראים, כי לא גרע מהולכי מדבריות שמברכים הגומל הואיל ויצאו בשלום ממקום סכנה, ואף בימים נוראים נחשב כל אחד כעובר במקום סכנה וניצול הימנה, ומה טעם שאין מברכים, מפני שאין האדם יודע האם אכן עבר ויצא משם בשלום, לפי דבריהם נעיין, מהי העצה היעוצה שנוכל לעבור את אלו הימים בשלום ללא כל פגע, זאת נלמד מהולכי מדבריות גופא שהם מהלכים בשיירות בכדי לעבור את המדבר בשלום ולהינצל מהסכנות הרבות, וכמו כן לדידן בכדי לעבור את אלו הימים בשלום ובשלווה, נרבה באחדות ואהבת החברים.

גג המחויב במעקה ועבר ולא עשה מעקה ביטל מצוה עשה. ועובר בכל רגע ורגע, על עשה ולא תעשה שנאמר "לא תשים דמים בביתך" (מנחת חינוך מצוה תקמ"ו).

גגות שאין משתמשין בהן וכגון גגות המשופעין המכוסים ברעפים וכן גגות שאין להם פתח או סולם (מו"ר בשו"ת קנה בשם ח"ב סי' ק"י), אין בהם חיוב מעקה (שו"ת הרשב"א ח"ב סי' מ"ג, ערוה "ש ס"ה) ואפילו אם לעיתים רחוקות עולים על גגות אלו, כגון לצורך תיקון וזיפות הגג, או לצורך תיקון וניקוי דודי שמש, אין בהן חיוב מעקה (הגר יש"א, ספ' הבית, שו"ת דברי יציב ח ו"מ סי' כ"ד.)